

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА ПО ФИЛОСОФИЯ

МОДУЛ 2 – ФИЛОСОФИЯ И ЦЕННОСТИ

Тази програма описва обучението по Профилирана подготовка по философия, модул 2 – Философия и ценности в XII клас. Неговата основна цел е да подпомогне **личностното развитие на учениците и изграждането на ценностно отношение** чрез систематично и последователно развиване на умения за *самостоятелно, критично и творческо мислене* въз основа на философската рефлексия върху *света на ценностите, самоценността на природата, красивото, социалните ценности и святото*.

Учебното съдържание обхваща **шест тематични области** – *Личност и ценности, Природа и ценности, Красивото, Социални ценности, Чувства и добродетели, Святото*, които съответстват на ДОО по философия – профилирана подготовка. Ясен приоритет е овладяването на знания, умения и отношения, които формират у учениците практически полезни компетентности, които да подпомагат тяхната социална и личностна реализация.

В първата тематична област **Личност и ценности** обучението започва с въведение в **ценността на човека като индивид, индивидуалност и личност**, разкрива автономията на ценностите и идеите за йерархии на ценностите. Въвеждат се основни понятия като индивид, индивидуалност, личност, живо същество, живот, факт, норма, йерархия на ценностите, с което се цели учениците да придобият минимум „мисловни инструменти” за самостоятелно и групово изследване на проблемите от следващите тематични области. Втората тематична област **Природа и ценности** представя философски идеи от различни епохи за същността на природата като самоценност, за естественото като ценност в съвременното общество. Третата тематична област **Красивото като ценност** ще даде възможност на учениците да вникнат във влиятелните теории за същността на красивото, да разграничават стиловете в европейското изкуство, да формират критично отношение към проявите на лош вкус. Четвъртата тематична област **Социални ценности** насочва вниманието към социалните добродетели и ценности и тяхната значимост в социалното общуване. Петата тематична област **Чувства и добродетели** запознава ученика с връзката и взаимодействието между чувствата и добродетелите като ценност. Шестата тематична област **Святото** обхваща сферата на религиозната култура.

Към всяка тематична област са посочени автори, чиито философски идеи имат отношение към проблематиката. Учителите могат да предлагат и други автори, даващи възможност да се разкрие спецификата на заложените в програмата теми и понятия. Целите на обучението по модул Философия и ценности в XII клас изискват прилагането на интерактивни методи на преподаване и последователно възлагане на разнообразни групови задания.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Обучението по модул *Философия и ценности* надгражда обучението по философия в ЗП, основава се на ценността и авторитета на философската традиция и се подчинява на специфичните цели, дефинирани в ДООИ по философия за профилирана подготовка.

Теми	Очаквани резултати	Основни понятия
------	--------------------	-----------------

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ТЕМИ

1. Тема Личност и ценности		
1.1. Човекът: индивид, индивидуалност, личност.	Знания: Познава разликите в понятията индивид, индивидуалност и личност (Кант); Разбира понятието за ценност (Кант, Ницше, Шелер); Познава примери за различни йерархии от ценности и тяхната връзка с формите и стилове на живеене (Киркегор) Умения: Разграничава факт от ценност; Различава цена и ценност на нещата; Обосновава личен ценностен избор (Сартр). Умее да се ориентира в ситуация на ценностен конфликт и аргументира лична позиция. Нагласи: Отнася се с разбиране към ролята на ценностите за личностното развитие; Проявява нагласа да обосновава чрез ценности своите предпочитания.	живо същество, индивид, индивидуалност, личност, ценност, йерархии на ценности, ценностна система, нихилизъм, преоценка на ценности
1.2. Свобода и ценности.		
2. Тема Природа и ценности		
2.1..Природата като даденост	Знания: Познава философски идеи за природата като даденост (Аристотел), ресурс (Бейкън, Декарт) и ценност (Хайдегер, Ханс Йонас);	естествено и изкуствено, кинизъм, потребителство,
2.2. Природата като		

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

ресурс и средство 2.3. Природата като ценност	Умения: Разграничава естествен и природосъобразен начин на живот (Диоген от Синопа, Русо, Тофлър) Обосновава отговорно отношение към природата с философски аргументи Нагласи: Проявява чувствителност към съвременните екологични проблеми;	екофилософия околна среда
Тема 3 Красивото като ценност		
3.1. Теории за красивото. 3.2. Що е изкуство? 3.3. Естетизъм в живота.	Знания: Познава философски концепции за красивото (Платон, Кант); Познава теории за същността на изкуството; Разпознава белезите на естетизма като жизнен стил (Киркегор, Ортега-и-Гасет). Умения: Може да извършва разграничения между художествено красивото и сходни явления от ежедневието (напр.: приятно, луксозно, привлекателно, престижно и др.); Аргументира лични предпочитания в изкуството като използва естетически категории; Разпознава философски концепции за красивото в емблематични произведения на изкуството. Използва философски идеи за различаване на изкуство от кич Нагласи: Има критическо отношение към симулациите на изкуство и проявите на лош вкус.	хармония, вкус, изкуство, съзерцание, естетически опит, стил, естетика, естетизъм, кич, автор
Тема 4 Социални ценности		

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

4.1. Равенство 4.2. Справедливост 4.3. Солидарност	Знания: Познава философски концепции за социални добродетели и социални ценности (Платон, Аристотел, Русо, Маркс, Джон Ролс). Умения: Умее да анализира социални събития и състояние от гледна точка на социалните ценности (социални и икономически кризи) Може да посочи примери за социално приемлива солидарност (напр.: благотворителност, жертвеност) и за социално неприемлива солидарност (напр.: криминални групи). Нагласи: Проявява критическо отношение към дефицита на социални ценности.	равенство, неравенство, справедливост, солидарност
Тема 5 Чувства и добродетели		
	Знания: Познава връзката между чувства, ценности и добродетели. Умения: Дава пример и описва емоционални добродетели (напр.: съпричастност, алтруизъм, съчувствие, прошка, симпатия, щедрост) Нагласи: Оценява значението на чувствата за проявите на добродетелност в поведението на човека	съпричастност, съчувствие, симпатия, любов към ближния, благотворителност, алтруизъм, егоизъм, прошка
Тема 6 Святото		
6.1. Човек и Бог 6.2. Сакрално и	Знания: Познава философски идеи за святото (Августин, Кант, Киркегор).	Бог, човек,

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

профанно. 6.3.Свещеното и вярата.	<p>Познава идеята за човека като самотрансцендиращо се същество (Ясперс)</p> <p>Умения: Разбира влиянието на религиозните ценности върху обществения живот и личния опит Разграничава сакрално и профанно (Мирча Елиаде) Умее да диференцира светски и сакрални символи;</p> <p>Нагласи: Отнася се с разбиране към етоса на светската култура и към каноните на сакралната култура;</p>	<p>свято, свещено, сакрално, пиетет, религия</p>
---	---	--

ХОРАРИУМ ЗА МОДУЛА

Годишен брой часове за изучаване на модула в XII клас - 62 часа

Препоръчително разпределение на часовете:

За нови знания	до 25 часа	до 40 %
За практически дейности упражнения – дискусии, дебати, презентации	до 31 часа	До 50%
За контрол и оценка	до 6 часа	До 10%

ОЦЕНЯВАНЕ

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Текущи оценки от работа в клас, участие в групови обсъждания и дискусии	25 %
Текущи оценки от практически задания в клас	25 %
Оценки от работа по проект	25%

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Оценка на изходно ниво

25%

ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Модулът **Философия и ценности** надгражда знанията, уменията и нагласите, усвоени в часовете за задължителната подготовка по философия. Систематичното и последователно мислене е основата, на която се създават връзки между отделни явления и обуславя множество междупредметни връзки.

Четири от осемте ключови компетентности в Европейската референтна рамка – Умения за учене, Обществени и граждански компетентности, Инициативност и предприемчивост, Културна осъзнатост и творчество - се развиват оптимално чрез обучението по модул Философия и ценности. Елементи на други три ключови компетентности - Общуване на роден език, Общуване на чужди езици, Дигитална компетентност (ИКТ) - се включват в комплексните *познавателни и функционални компетентности*. Развиването на тези ключови компетентности преминава през осъществяването на разнообразни конкретни дейности.

Дейности:

Дейности	ключови компетентности	междупредметни връзки
В класната стая		
Анализ на текстове на български и чужди езици (според профила на училището)	общуване на роден език общуване на чужди езици (според профила на училището)	гражданско образование, история и цивилизация, чужди езици, география и икономика - умения за анализ на текст - посочване на примери от различни източници
Създаване на есе (философски аналитичен текст върху ценностни проблеми)	общуване на роден език обществени и граждански компетентности	гражданско образование, история и цивилизация, чужди езици, география и икономика, музика,

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	културна осъзнатост и творчество	изобразително изкуство
Организиране на дискусии и дебати по обществено значими и важни за училищната общност проблеми	общуване на роден език обществени и граждански компетентности	български език/чужди езици - спазване на езиковата норма
Анализ на казус и на ценностни дилеми	общуване на роден език обществени и граждански компетентности	природни науки, история, ИТ, география и икономика
Изготвяне на публични презентации на индивидуални и групови изследователски задачи	общуване на роден и чужд език дигитална компетентност (ИКТ) инициативност и предприемчивост умения за учене	- спазване на езиковите норми при изложението - използване на ИКТ при търсене на информация и оформяне на презентации - планиране и осъществяване на индивидуални и групови изследователски задачи, работа в екип
Анализ на музикални творби и произведения на изкуството (картини, филми, видеоклипове) в контекста на идентичност и мултикултурализъм	общуване на роден език културна осъзнатост и творчество умения за учене	литература, история, изобразително изкуство, музика - анализ на разнообразни медии) и публични изразни средства
Разработване на изследователски и социален проект	обществени и граждански компетентности инициативност и предприемчивост дигитална компетентност (ИКТ)	Свят и личност (Гражданско образование)
Извън класната стая		
Самостоятелни или групови проучвания в интернет по теми от програмата	общуване на роден и чужд език умения за учене дигитална компетентност (ИКТ) обществени и граждански компетентности	- търсене и критична оценка на информация в интернет (на роден или чужди езици)
Посещение на различни институции (НПО, изложби, концерти)	общуване на роден и чужд език умения за учене инициативност и предприемчивост обществени и граждански компетентности	
Създаване, поддържане и участие във	общуване на роден и чужд език	критично и аргументирано заявяване на лична позиция

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

виртуални диалогични пространства (блогове/уикита, форуми и др.)	умения за учене дигитална компетентност обществени и граждански компетентности	активно използване на ИТ за публикуване в интернет
Творчески задачи – рисунки, музика, поезия, проза, художествена фотография, компютърна графика, театър и др.	културна осъзнатост и творчество	изобразително изкуство, музика – изразяване на философски идеи чрез средствата на изучаваните изкуства